

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ποιες είναι οι αγορές της ηλεκτρικής ενέργειας;

- α) Η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από σταθμούς παραγωγής (λιγνιτικούς, πετρελαϊκούς, ατμοηλεκτρικούς, θερμικούς).
- β) Η προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας, δηλαδή η πώλησή της σε πελάτες - τελικούς καταναλωτές.
- γ) Η μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας μέσω του συστήματος μεταφοράς υψηλής τάσης,
- δ) Η διανομή ηλεκτρικής ενέργειας μέσω του δικτύου διανομής μέσης και χαμηλής τάσης.

ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Μέχρι το 2001 η Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού (Δ.Ε.Η) αποτελούσε το μονοπώλιο στην Ελλάδα.

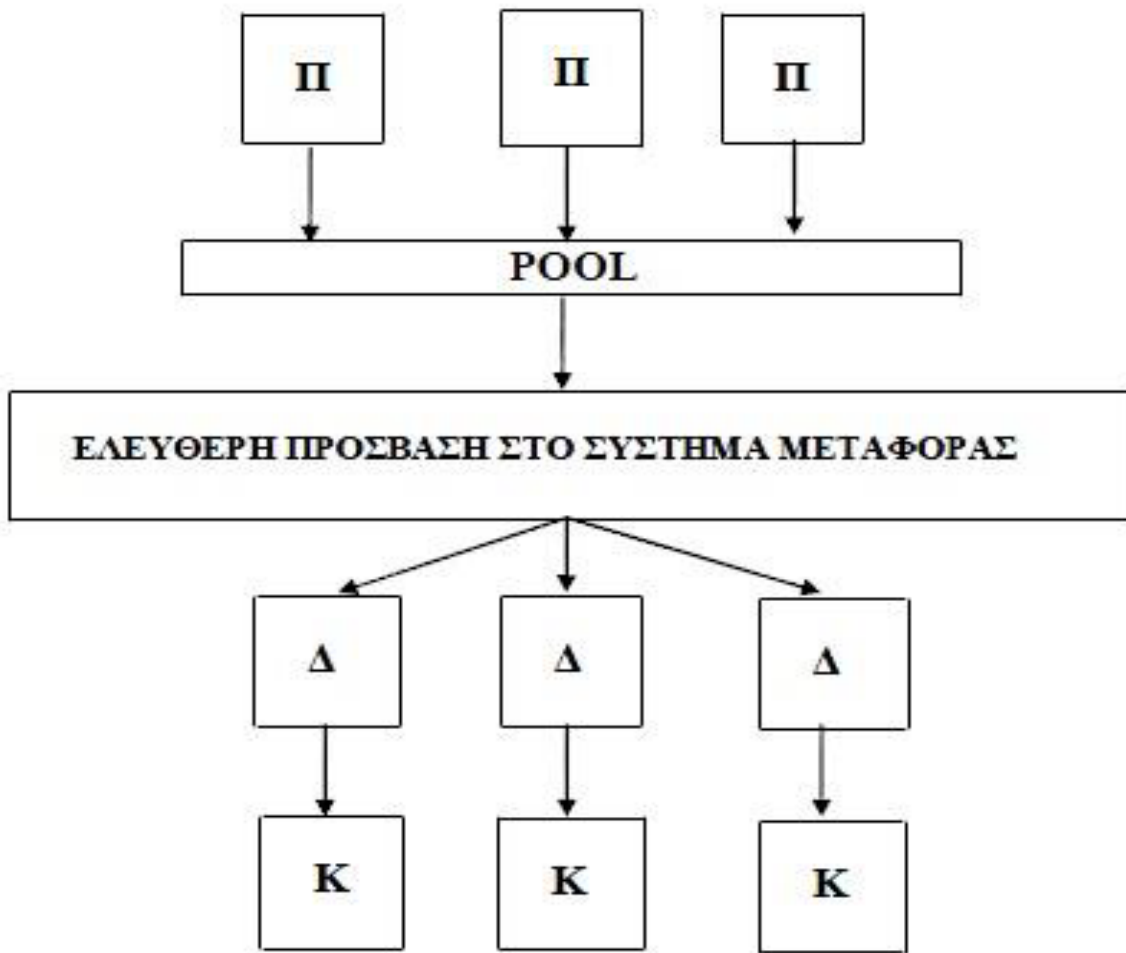
ΜΟΝΤΕΛΟ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑΣ

Από το 2005 εφαρμόζεται στην ελληνική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας το μοντέλο της υποχρεωτικής ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑΣ (mandatory pool).

Οι παραγωγοί ηλεκτρικής ενέργειας δηλώνουν καθημερινά τις Μεγαβατώρες που διαθέτουν προς παραγωγή και την τιμή στην οποία τις διαθέτουν και οι προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας δηλώνουν το ποσό της ηλεκτρικής ενέργειας που χρειάζονται προκειμένου να ανταποκριθούν στη ζήτηση των πελατών τους. Μέσω του Ημερησίου Ενεργειακού Προγραμματισμού (ΗΕΠ) που πραγματοποιεί το Ελληνικό Χρηματιστήριο Ενέργειας (ΕΧΕ), η προσφορά ηλεκτρικής ενέργειας αντιστοιχίζεται με τη ζήτηση και προσδιορίζεται η Οριακή Τιμή Συστήματος στην οποία αγοράζουν οι προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας τις MWh που χρειάζονται και στην οποία, αντίστοιχα, αποζημιώνονται οι παραγωγοί για τις MWh που παράγουν.

Η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας (ΡΑΕ) είναι ανεξάρτητη ρυθμιστική αρχή με κύρια αρμοδιότητά της να εποπτεύει την εγχώρια αγορά ενέργειας.

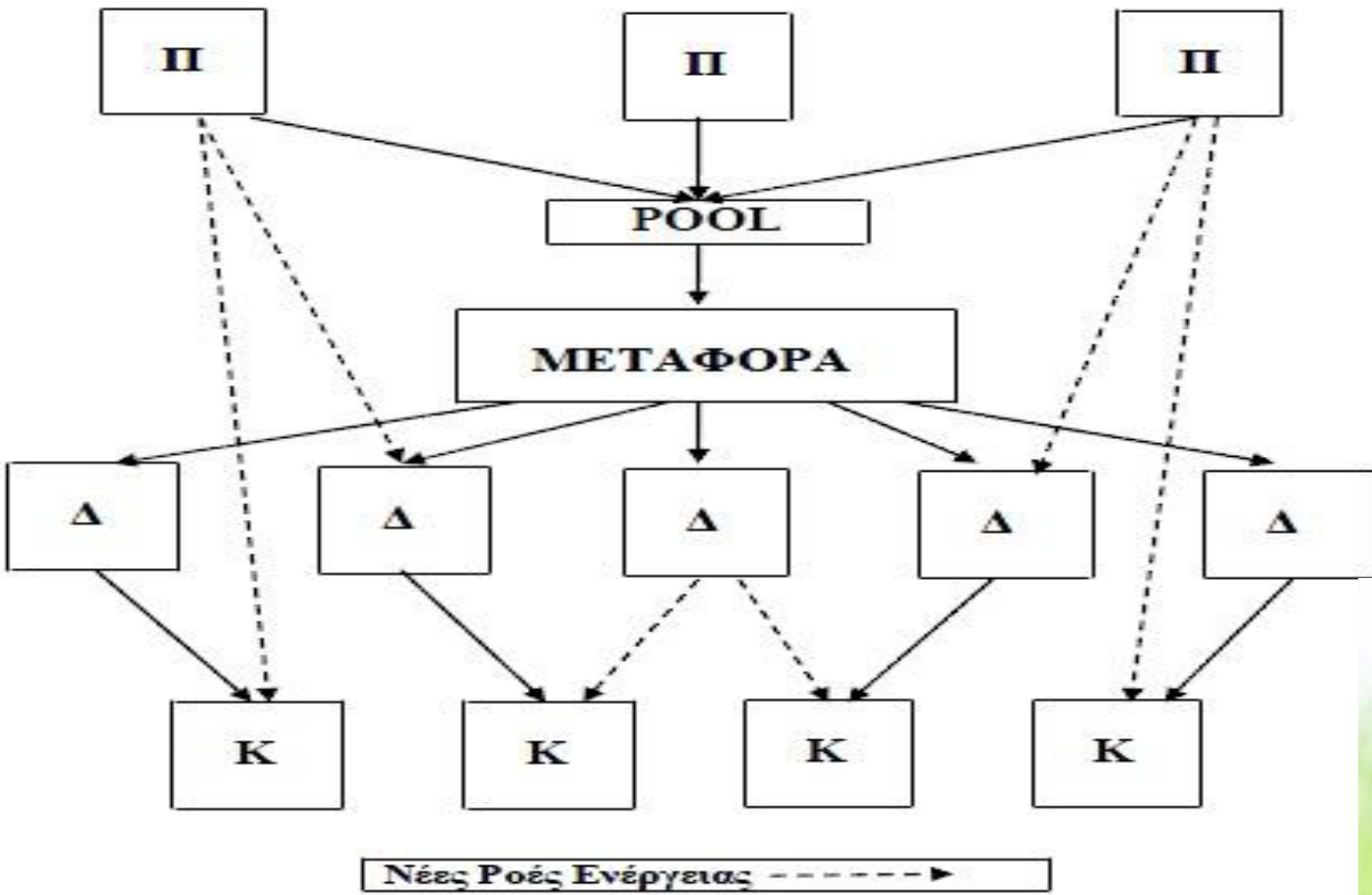
Το μειονέκτημα του υποδείγματος είναι ότι υπάρχει έλλειψη ανταγωνισμού στο επίπεδο των καταναλωτών

Μοντέλο Κοινοπραξίας

Μοντέλο: Ανταγωνισμός στη λιανική αγορά

- Στο μοντέλο αυτό βασίστηκαν όλες οι ευρωπαϊκές οδηγίες που σχετίζονται με την απελευθέρωση ηλεκτρικής ενέργειας. Αντιπροσωπεύει την απελευθερωμένη αγορά ηλεκτρικής ενέργειας. Υπάρχει ανταγωνισμός σε όλα τα επίπεδα της βιομηχανίας.
- Προσφέρει περισσότερες επιλογές τόσο στους παραγωγούς όσο και στους καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας. Καταργείται το μονοπώλιο των επιχειρήσεων διανομής για παροχή ηλεκτρικής ενέργειας στους καταναλωτές.
- Οι καταναλωτές μπορούν να επιλέξουν ελεύθερα τον προμηθευτή τους. Οι παραγωγοί, οι επιχειρήσεις διανομής και άλλοι ενδιάμεσοι μεταπωλητές μπορούν να προμηθεύουν απευθείας τους καταναλωτές.
- Οι Διαχειριστικές Αρχές ρυθμίζουν και επιτηρούν την λειτουργία της αγοράς στο POOL.

Μοντέλο ανταγωνισμού στη λιανική αγορά

Αγορά ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ηλεκτρικής ενέργειας

Ποιες είναι οι πέντε δυνάμεις του Porter στην αγορά παραγωγής ενέργειας :

- Η διαπραγματευτική δύναμη των προμηθευτών εργοστασίων παραγωγής
- Η διαπραγματευτική δύναμη των αγοραστών (Πάροχοι και Έμποροι της ηλεκτρικής ενέργειας) μέσω ΛΑΓΗΕ
- Η απειλή των νεοεισερχόμενων
- Η απειλή των υποκατάστατων (όπως το φυσικό αέριο)
- Οι υπάρχοντες ανταγωνιστές (εταιρίες παραγωγής ΔΕΗ, Elpedison, ΗΡΩΝ, κλπ)

Η διαπραγματευτική δύναμη των προμηθευτών εργοστασίων παραγωγής

Οι προμηθευτές των εργοστασίων παραγωγής μπορούν να ασκήσουν πίεση στην επιχείρηση με την απειλή της αύξησης των τιμών ή της μείωσης της ποιότητας των αγαθών και υπηρεσιών που προσφέρουν.

Η θέση των προμηθευτών ισχυροποιείται όταν η επιχείρηση αδυνατεί να μετακυλήσει την αύξηση του κόστους στους πελάτες της με αύξηση των τιμών και κατά συνέπεια μειώνονται τα κέρδη της.

Προμηθευτές του κλάδου αποτελούν όσοι ασχολούνται με το φυσικό αέριο (όπως η ΔΕΠΑ), με τα υγρά καύσιμα (όπως τα Ελληνικά Πετρέλαια), καθώς και με ανταλλακτικά που είναι εξειδικευμένα για αυτές τις περιπτώσεις και αυτοί που παρέχουν τα εξειδικευμένα ανταλλακτικά και γενικότερα τον απαραίτητο εξοπλισμό.

Η ισχύς της διαπραγμάτευσης των προμηθευτών αυξάνεται όταν:

- υπάρχει έλλειψη υποκατάστατων πηγών εφοδιασμού. Τους Προμηθευτές των εργοστασίων παραγωγής αποτελούν η ΔΕΠΑ, τα Ελληνικά Πετρέλαια, Εξωτερικοί προμηθευτές.
- το προϊόν που διαθέτει ο προμηθευτής είναι διαφοροποιημένο. Τα προϊόντα που είναι χρήσιμα για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας είναι εξειδικευμένα και είναι δύσκολο να υποκατασταθούν.
- υπάρχει κόστος μετακίνησης από τον ένα προμηθευτή στον άλλον.
- υπάρχει η δυνατότητα της ολοκλήρωσης των προμηθευτών προς τα εμπρός, όπου αυτή η περίπτωση αναφέρεται στον προμηθευτή του πετρελαίου.

Οι αγοραστές του κλάδου είναι ουσιαστικά οι πάροχοι ηλεκτρικής ενέργειας, που δηλώνουν καθημερινά στο Power Pool την πρόβλεψη της ποσότητας φορτίου που θα καταναλωθεί την επόμενη ημέρα.

Ύπαρξη υποκατάστατων

Το φυσικό αέριο μπορεί να θεωρηθεί ως πιο το βασικό **υποκατάστατο** της ηλεκτρικής ενέργειας. Στην υποκατάσταση ενός προϊόντος από ένα άλλο προϊόν, η επιχείρηση κινδυνεύει ακόμη και να αποχωρήσει.

Οι νεοεισερχόμενες επιχειρήσεις και εμπόδια που αντιμετωπίζουν

Εμπόδια εισόδου

Η διαφοροποίηση του προϊόντος δεν μπορεί να θεωρηθεί σαν μια τεράστια απειλή, αφού μεταξύ της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από την ΔΕΗ και εκείνης που παράγεται από άλλους παραγωγούς δεν υπάρχει μεγάλη διαφορά.

Υψηλά κεφάλαια για την είσοδο για εγκαταστάσεις, εξοπλισμό, πρώτες ύλες καθώς και έξοδα για έρευνες και μελέτες. Επίσης μεγάλος χρόνος υλοποίησης, και πιθανές καθυστερήσεις λόγω αναπάντεχων συμβάντων

Οι επιχειρήσεις που βρίσκονται στον κλάδο ήδη κυριαρχούν στην αγορά, λόγω της εμπειρίας που έχουν αποκτήσει λόγω της τεχνογνωσίας ή της απόκτησης πρώτων υλών σε χαμηλότερες τιμές.

Οι υπάρχοντες ανταγωνιστές

Η ΔΕΗ αποτελεί την μεγαλύτερη εταιρία παραγωγής ενέργειας και στην ουσία δεν υπάρχει μεγάλο πρόβλημα **ανταγωνισμού**.

Τα μόνα προβλήματα ανταγωνισμού που μπορεί να προκύπτουν, υφίστανται λόγω των παραγωγών ηλεκτρικής ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές και των συμπαραγωγών.

Λόγω του κανονιστικού πλαισίου ο ανταγωνισμός θα αυξηθεί λόγω επιχορηγήσεων επενδύσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του κράτους. Καθώς και της σταθερής τιμής που θα δίδεται από τους παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας.

Αγορά προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας/πώλησης σε πελάτες καταναλωτές

Οι πέντε δυνάμεις του Porter στην αγορά προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας είναι οι εξής:

- Οι παραγωγοί της ενέργειας και έμποροι (εισαγωγείς ηλεκτρικής ενέργειας από το εξωτερικό) μέσω ΛΑΓΗΕ
- Οι καταναλωτές της ενέργειας (νοικοκυριά, καταστήματα, βιομηχανίες)
- Οι νεοεισερχόμενοι πάροχοι στον κλάδο
- Τα υποκατάστατα των προϊόντων του κλάδου
- Ανταγωνιστές στον κλάδο

Οι παραγωγοί της ενέργειας καθώς και εισαγωγείς-έμποροι δεν μπορούν να πουλήσουν την ενέργεια απευθείας στους καταναλωτές.

Είναι υποχρεωμένοι, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, να την πουλήσουν στην Υποχρεωτική Κοινοπραξία στην Οριακή Τιμή Συστήματος μέσω προ-ημερήσιας αγοράς ή δημοπρασιών Nome.

Οι νεοεισερχόμενοι πάροχοι στον κλάδο προσπαθούν να εισχωρήσουν με την μερική απελευθέρωση της αγοράς στον κλάδο προμήθειας ενέργειας, δεδομένου ότι οι προϋποθέσεις συμμετοχής έγιναν πιο απλές.

Υποκατάστατο της ηλεκτρικής ενέργειας μπορεί να θεωρηθεί το φυσικό αέριο ως το βασικό και στον κλάδο προμήθειας.

Ανταγωνισμός στον κλάδο Εναλλακτικών Προμηθευτών έγινε αισθητός τα τελευταία 2 χρόνια, δηλαδή από τότε που ξεκίνησαν οι δημοπρασίες Nome και εμφανίστηκαν αρκετές εταιρίες στον κλάδο. Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΛΑΓΗΕ έχουμε 20 εταιρίες – προμηθευτές.

Μερίδια αγοράς (Φεβρουάριος 2020) Ιδού οι 10 ισχυρότεροι ανεξάρτητοι πάροχοι

Protergia (Mytilineos): 6,08%

Ήρων: 5,51%

Elpedison: 4,83%

Watt & Volt: 2,70%

NRG: 2,56%

Volterra: 1,77%

Αέριο Αττικής : 1,32%

Volton: 1,01%

ΕΛΤΑ: 0,91%

KEN: 0,79%

[Πηγή: http://www.enexgroup.gr/fileadmin/groups/EDRETH/DAS_Monthly_Reports/202002_DAS_Monthly_Report.pdf](http://www.enexgroup.gr/fileadmin/groups/EDRETH/DAS_Monthly_Reports/202002_DAS_Monthly_Report.pdf)

Οι καταναλωτές της ενέργειας αναζητούν συνεχώς καλύτερη ποιότητα και εξυπηρέτηση με χαμηλές τιμές των προϊόντων που παρέχονται από την επιχείρηση, έτσι ώστε να μειωθεί το περιθώριο κέρδους για την επιχείρηση.

Οι παράγοντες που βοηθούν στην ενίσχυση της διαπραγματευτικής ισχύς των αγοραστών του κλάδου είναι οι εξής:

- Ο αυξημένος αριθμός αγοραστών.
- Οι αγοραστές που προτιμούν την χαμηλή ή μεσαία τάση έχουν χαμηλή κατανάλωση και χαμηλό βαθμό συγκέντρωσης. Από την άλλη πλευρά, οι αγοραστές που προτιμούν υψηλή τάση (βιομηχανίες), έχουν μεγάλο όγκο αγορών.
- Η δυνατότητα ολοκλήρωσης του αγοραστή του κλάδου προς τα πίσω αν δεν επιδιωχθούν προσιτές τιμές ή ποσότητες.